

How to make a complaint - Tongan

Ko e founa fakahoko 'o ha lāunga

'Oku fakatotolo'i 'e he 'Ōfisi Faka-'Inisipēkitá (Office of the Inspectorate) 'a e ngaahi lāunga meí he kau pōpulá mo e kau maumau lao 'i he komiunitií.

'E fiema'u ke solova pē 'a e ngaahi lāungá 'i he founa anga mahení. 'Oku 'uhinga eni 'e ngāue'aki 'e he kau pōpulá 'a e sisitemi PC.01 pea toki hoko atu ki he Tesi 'o e Fakahoko'anga Lāunga (Complaints Response Desk). Kapau, 'i he hili ange ení, 'okú ke tui na'e 'ikai taāu pe fe'unga hono tokangaekina koé, te ke ala hoko atu ho'o lāungá ki he Inspectorate.

'I he ngaahi keisi fakavavevavé pe fekau'aki mo e malú, 'e ala fakahoko fakahangatonu pē 'a e lāungá ki he Inspectorate. Te ke ala fetu'utaki mai 'i he telefoni, 'imeilí pe faitohi mai. Kapau na'e te'eki ai ke ke fou hake 'i he founa maheni fakalotofalé, 'e ala fakafoki atu 'a ho'o lāungá ki he pilísoné.

'E 'oatu 'e he 'inisipēkita 'okú ne tokanga'i 'a ho'o lāungá 'a e fakamatala fekau'aki mo e tu'unga 'oku 'i ai e fakatotoló mo hono olá. Te mau fanongo ki ho'o ngaahi hoha'á pea vakai'i 'i ha founa taāu.

'Oku tokoni mai 'a e ngaahi lāungá ke fakatokanga'i mai kiate kinautolu ha ngaahi palopalema 'e ala hoko mo ha ngaahi 'ēlia 'e ala fakalelei'i.

'Oku 'i ai mo e ngaahi potungāue 'e ni'ihí te ke ala lāunga ki ai, hangē ko e Ōfisi 'o e 'Ompatimēni mo e Komisiona ki he Mo'ui Leleí mo e Faingata'a'ia Fakaesinó (Office of the Ombudsman and the Health and Disability Commissioner). 'Oku ma'u atu 'a e fakaikiiki 'o e founa fetu'utaki kiate kinautolú 'i he uepisaití ni.

'Oku toe vakai'i foki 'e he Office of the Inspectorate 'a e Ngaahi Tu'utu'uni Ta'ofi 'o e 'A'ahí (Visitor Prohibition Orders).

Fetu'utaki ki he Complaints Response Desk 'a e Potungāue ki he Ngaahi Pilísoné 'i he: telefoni 0800 326 778, Mōnite-Falaite, 7am-7pm.

'E ala fakahoko fakahangatonu 'e he kau maumau lao 'oku tokanga'i kinautolu 'e he Ngaahi Pilísonē Fakakomiunitií 'enau lāungá ki he Inspectorate. Ki mu'a aí, tomu'a talanoa ki ha tokotaha ngāue 'i he Pilísonē Fakakomiunitií ke feinga'i hano solova 'o 'enau hoha'á.

Founa hono fakahoko 'o ha lāunga ki he Inspectorate

Telefoni: 0800 225 697

'Imeili: inspectorate@corrections.govt.nz

Faitohi ke lī 'i he meilí:
Office of the Inspectorate
Department of Corrections
Private Box 1206
Wellington 6140

Fakakau 'a e hingoa 'o e tokotaha p3ōpulá pe maumau laó, pilīsoné mo e fika PC.01 (kapau 'oku 'ilo'i). 'Oku totonu ke fakamatala'i mahino ai 'a e hoha'á, mo e me'a kuo fai ki ai ke solova 'akí.